

VERSLAG

over het jaar 2014
van de te Voorschoten gevestigde stichting genaamd
“Stichting Duivenvoorde”

“Het doel van de stichting is het behoud van het kasteel met inboedel en landgoed Duivenvoorde te Voorschoten als cultuur- en natuurmonument en het behoud van de daarbij behorende archieven”(artikel 2 der statuten).

Bestuur.

De bestuurssamenstelling per 31 december 2014:	taakstelling:
Mevrouw Drs A. Vriesendorp-Dutilh, voorzitter*	algemene zaken, ruimtelijke ordening**, stichting Horst en Voorde***, cie. Haagwijk***
Mr R.W. baron Snouckaert van Schauburg, secretaris-penningmeester*	financiële zaken, en cie. Haagwijk**
Mw Mr E. baronesse Schimmelpenninck van der Oye, lid	juridische zaken
Mr A.G.J. baron Van Wassaer van Catwijck, lid	juridische zaken en cie. Haagwijk**
Drs T.D.W. Dibbits, lid	museale aangelegenheden
Mw Drs S. van der Stok – De Clercq, lid	museale aangelegenheden

* leden van het Dagelijks Bestuur

** in samenspraak met de voorzitter

*** voorzitterschap

ALGEMEEN

Het bestuur kwam in het verslagjaar vijf maal in vergadering bijeen. In de samenstelling van het bestuur traden geen wijzigingen op.

In 2014 vroegen twee projecten veel bestuurlijke en organisatorische aandacht. In februari werd na een jarenlange periode van fondsenwerving en voorbereiding gestart met de uitvoering van het herstelplan van het 19de-eeuwse landschapspark van Zocher naar ontwerp van landschapsarchitect Michael van Gessel. De werkzaamheden – herstel zichtlijnen, nieuwe wandelpaden, groot parkonderhoud – waren gedurende het gehele jaar duidelijk zichtbaar in

het park. Ook werd gestart met de ontwikkeling van de nieuwe monumentale buitenplaats Haagwijk. De aanloop daartoe was complex, maar aan het einde van het verslagjaar kon de Stichting het groene licht geven voor de verdere ontwikkeling. In dit boekjaar investeerde de Stichting veel in onderhoud en herstel van de vele (buiten)gebouwen van het landgoed.

De exploitatie van Landgoed, Kasteel en Museum (dus exclusief ontwikkelplannen) sluit met een verlies van € 194.601,-- toch nog circa € 142.349,-- positiever af dan begroot (verlies 2012: € 187.584,--). Dit verschil is veroorzaakt door lagere kosten van gebouwenonderhoud (Haagwijk 4/6), uitstel van werkzaamheden (Beerestein) en een gunstiger exploitatie van het museum. Helaas bleven de opbrengsten van de exploitatie van het kasteel circa € 34.000,-- achter bij de begroting. De crisis deed zich in 2014 duidelijk nog volop gelden in de markt voor locatieverhuur. Het gevolg van dit alles is dat de exploitatie over het boekjaar een met 2013 vergelijkbaar verlies laat zien.

Voor de ontwikkelplannen was het beeld in het boekjaar minder gunstig. Als gevolg van vooruit ontvangen subsidies voor het parkherstelplan, alsmede de inkomsten uit beleggingen, werd het voorgaande boekjaar 2013 afgesloten met een boekhoudkundig resultaat van € 279.059,-- positief. Het vooruit ontvangen subsidiegeld is in 2014 uitgegeven. Het ontwikkelingsplan Haagwijk ging in 2014 door de verkoop van drie kavels van start. De erfpachter/glastuinder die in het gebied actief was werd uitgekocht en er werd afscheid genomen van de ontwikkelaar onder verrekening van de kosten. Het gevolg hiervan is dat als resultaat van alle activiteiten in het verslagjaar een verlies van € 462.767,-- moest worden opgetekend.

Onderhoud algemeen

Het Meerjarenonderhoudsplan is richtsnoer voor de jaarlijkse onderhoudsplanning, maar de beslissing over de feitelijk uit te voeren werkzaamheden vindt jaarlijks bij de begrotingsvaststelling plaats.

Algemeen Nut Beogende Instelling

In 2013 heeft de Belastingdienst een beschikking afgegeven waardoor de Stichting met terugwerkende kracht per 1 januari 2011 als Algemeen Nut Beogende Instelling werd aangemerkt. Aan de beschikking zijn voorwaarden verbonden, zoals het hanteren van

zakelijke voorwaarden bij alle overeenkomsten die de Stichting aangaat en toetsing (door de belastingdienst) van de werkzaamheden van de Stichting bij de ontwikkeling van Haagwijk. De ANBI-status maakt het mogelijk om fiscaal vrijgesteld giften te ontvangen.

Voor het Restauratiefonds Duivenvoorde – gericht op het verkrijgen van particuliere structurele of eenmalige donaties ten behoeve van geselecteerde restauratieprojecten – is sinds 2013 een bestemmingsreserve op de balans opgenomen. Voor het verslagjaar 2014 sluit deze op € 37.242,--. Dit geld is in belangrijke mate bestemd voor het voorbereidend onderzoek en de pilot (eerste penanttafel en -spiegel) van het project Restauratie Verguldung Marot Zaal en komt in 2015 tot besteding. Dankzij de eerste aanzet vanuit het Restauratiefonds kon inmiddels een bedrag aan € 155.000 aan subsidies voor het verguldingsproject worden gerealiseerd (Provincie Zuid-Holland en Prins Bernhard Cultuurfonds).

Leningen o/g

In verband met het opeisbaar worden van de lening van de gemeente Voorschoten aan de Stichting zijn nieuwe afspraken gemaakt met de gemeente Voorschoten. Terugbetaling van de lening komt niet goed uit in verband met de benodigde liquiditeit voor de herontwikkeling van Haagwijk en de renovatie van het park. In mei 2013 heeft de gemeente medegedeeld dat de lening in 10 gelijke jaarlijkse termijnen (te beginnen in 2013) mag worden afgelost. Daar is inmiddels mee begonnen.

Assurantie

De premies voor de opstalverzekering zijn gestegen met de (monumenten)bouwkosten index. De inventarisverzekering is geïndexeerd. De collectie zal in 2015 een hertaxatie ondergaan. Sinds 2011 is er voor het museum een doorlopende verzekering afgesloten voor transport- en verblijf van kunstobjecten elders i.v.m. restauraties en voor verzekering van bruiklenen voor tentoonstellingen op Duivenvoorde.

Personeel

De vaste personeelsbezetting bestond per 31 december 2014 uit:

Mw Dr. A. de Vries, directeur en conservator (0,8 fte) , A.W. Slot, kasteelbeheerder (1,0 fte), T.J.W. de Vlieger, terreinopzichter (1,0 fte), mevrouw M.E. Beckers, medewerker planning en

coördinatie (0,6 fte), E.J. Hoogstraat, medewerker bosbouw (0,2 fte). Het totaal aantal fte bedraagt 3,6. De vaste staf komt regelmatig bijeen om de werkzaamheden onderling af te stemmen. De loonkosten stegen conform de CAO-bosbouw.

Daarnaast zijn circa 120 vrijwilligers werkzaam in kasteel en park. Het gaat om plv. kasteelbeheerders, gastheren/vrouwen, gidsen, parkvrijwilligers, vrijwilligers catering, vrijwilligers registratie, good housekeeping, PR, sponsoring, bloemen en projecten.

De beheer- en administratiekosten van rentmeesterskantoor 't Schoutenhuis b.v. bleven ten opzichte van 2013 vrijwel gelijk. De dossiers met betrekking tot de verbouwing van de hoeve Beerstein en de onderhandelingen met de pachter van de Kasteelhoeve over areaaluitbreiding, de parkaanpassing over diens grond alsmede wandelpaden door de Knip- en de Duivenvoordse polder namen de nodige tijd in beslag. Helaas trok de gegadigde erfpachter voor de vrijgekomen Grenshoeve, met wie in het vorige verslagjaar uitvoerig was onderhandeld, zich terug.

LANDGOED & PARK

Onroerende zaken

De samenstelling van het landgoed Duivenvoorde luidt per 31 december 2014 als volgt:

Kasteel Duivenvoorde en verhuurde woningen	0.21.08 ha
park, bos, moestuin, wegen en watergangen	42.93.42 ha
verpachte hoeven en los land (incl. Grenshoeve)	207.94.81 ha
bloot-eigendom erfpachtpercelen	10.70.81 ha
Dillenburgsingel 59 Leidschendam	0.01.27 ha (exclusief 1/8 onverdeeld van 0.03.53 ha)

Totaal	<u>261.81.39 ha</u>

De landgoedvisie blijft leidend bij het beoordelen van ruimtelijke vraagstukken op verschillende niveaus. Bestuurlijk wordt veel aandacht besteed aan het zowel op landelijk als provinciaal niveau behartigen van de belangen van landgoederen en de samenwerking met strategische partners, waaronder natuurorganisaties.

Verpachte hoeven en landerijen

In 2014 zijn de pachttopbrengsten licht gestegen ondanks dat in het verslagjaar een pachtverlaging voor land van 10 % werd doorgevoerd en voor tuinland van 12 %.

Bedrijfsgebouwen en woningen stijgen daarentegen weer met 2% resp. 4%.

In 2015 zullen de pachten wederom stijgen en ook voor 2016 zijn verhogingen aangekondigd.

In 2014 werd de renovatie van het achterhuis van de hoeve Beerestein aangevangen.

De balkenvloer van het achterhuis was zeer sterk door houtrot aangetast en moest aangeheeld en deels vervangen worden. Deze werkzaamheden worden in 2015 afgerond.

Tevens vond schildersonderhoud aan de Kasteelhoeve plaats.

Verhuurde woningen

De huurprijzen van de woningen die onder de wettelijke huurprijsherziening vallen, werden per 1 juli met de maximaal toegestane percentages verhoogd. Er vonden

onderhoudswerkzaamheden plaats aan de jachtopzienerswoning (schilderwerk/houtrotherstel) en koestal/koetshuis (water- en winddicht gemaakt). Het groot onderhoud aan het dak van de woningen Haagwijk 4 en 6 werd voltooid.

Erfpachten

In de loop van het verslagjaar werd diverse malen met enkele erfpachters overleg gevoerd inzake achterstallige canonbetalingen en de voorwaarden die zijn opgenomen in de met hen gesloten erfpachtvereenkomsten. Er is wederom een voorziening dubieuze debiteuren in het jaarverslag opgenomen.

Park

Vanaf het vroege voorjaar werd gestart met de uitvoering van het parkherstelplan van Van Gessel. De directievoering stond onder leiding van het bureau SmitsRinsma. De werkzaamheden vonden het gehele jaar door plaats en liepen ook in 2015 door. Door de herstelwerkzaamheden en vernieuwingen heeft het park sterk aan vitaliteit, allure en gebruiksvriendelijkheid gewonnen. De terreinopzichter en zijn vrijwilligers hebben in de aanloop naar de uitvoering van het parkherstelplan en langzij veel voorbereidende werkzaamheden in eigen beheer uitgevoerd. Dit geldt ook voor werkzaamheden op Haagwijk.

Bezoekerspaviljoen

In 2014 heeft HTC Adviesbureau voor horeca een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar het Bezoekerspaviljoen Duivenvoorde. Hieruit blijkt dat het paviljoen een (aanvullende) rol in het toeristisch-recreatieve netwerk van deze regio kan vervullen en in principe rendabel te maken is. Het bestuur heeft besloten eerst de financiering en de wijze van exploitatie nader uit te (laten) werken. Nadere besluitvorming zal in 2015 plaatsvinden.

Haagwijk

Bij aanvang van het verslagjaar was het minimum aantal van drie (met altijddurende erfpacht belaste) kavels verkocht onder voorbehoud van het benodigde onherroepelijke bestemmingsplan. De start van het project Haagwijk werd op 23 januari 2014 met een feestelijke bijeenkomst gevierd in aanwezigheid van burgemeester Staatsen, kopers en andere belanghebbenden. Aan het einde van het verslagjaar namen de Stichting en projectontwikkelaar Visade in goede orde afscheid van elkaar, waarbij Visade een vergoeding ontving voor de verrichte werkzaamheden. In 2015 zal het project verder worden begeleid door projectontwikkelaar Being Development bv.

Raamovereenkomst Horst en Voorde

De Provincie Zuid-Holland heeft met de Stichting Horst en Voorde (De Horsten, Duivenvoorde en Twickel) een raamovereenkomst gesloten waarin afspraken worden vastgelegd gericht op het bevorderen van ‘robust’ landgoedbeheer in dit gebied. Het is een provinciale pilot, waarin voor Duivenvoorde onder meer een subsidie voor het bezoekerspaviljoen Duivenvoorde (€ 199.000) en een haalbaarheidsstudie naar de (achter)verbinding tussen Duivenvoorde en De Horsten zijn ingebracht. Daarnaast leidt dit overleg tot het realiseren van weidevogelbeheer op Duivenvoorde, doordat landgoed De Horsten compenserende percelen verpacht aan de meewerkende pachters van de Stichting. Door samenwerking ontstaat aldus meerwaarde voor de natuur.

KASTEEL

Museum

Het aantal museumbezoekers bedroeg dit jaar 7.500 (inclusief *Duivenvoorde in Kerstsfeer* ging het om 9.000 bezoekers). De bezoekersaantallen 2008-2014 bedroegen respectievelijk

5.200, 6.500, 10.000 (jubileumjaar), 7.500, 8.500 en 8.500. Daarmee was 2014 met de tentoonstelling *Heerlijk en Adellijk Groen* dus iets rustiger dan 2013. De tentoonstelling vormde een prachtig complement van de werkzaamheden van het parkherstelplan buiten. Het is echter een onderwerp dat museumpubliek in het algemeen minder aanspreekt. Ook in 2014 waren er bijzondere openstellingdagen (d.w.z. toegang zonder rondleiding en met suppoosten op zaal): Museumweekend, Landelijke Kastelendag en Open Monumentendag. Naast de reguliere rondleidingen waren er regelmatig groepsarrangementen (o.a. voor museumkaarthouders) en specials (voor specialistisch geïnteresseerden in bijvoorbeeld boeken en porselein). Er werden twee Duivenvoorde Lezingen georganiseerd en enkele Eetkamerconcerten rond het thema natuur&muziek (in het kader van de tentoonstelling). Voor kinderen uit de basisschoolleeftijd waren er gezinsrondleidingen, schoolrondleidingen en – in samenwerking met Huygensmuseum Hofwijck – colleges in het kader van de Museum Jeugd Universiteit en Hoger Onderwijs voor Ouderen (HOVO). Ook werden opnieuw veel kinderpartijtjes georganiseerd. De jaarlijkse kaarslichtrondleidingen in oktober (ter afsluiting van het museumseizoen) waren zoals altijd een groot succes. Dit jaar werd voor de tweede keer *Duivenvoorde in Kerstsfeer* georganiseerd met 11 chalets buiten (een verdubbeling t.o.v. 2013) en een grootse verkoop van kerstartikelen (geschonken door een sponsor) ten behoeve van het Restauratiefonds Duivenvoorde binnen. 1363 mensen bezochten dit evenement en dat leverde € 5.000 aan inkomsten voor het Restauratiefonds Duivenvoorde op.

De museumvisie *Naar een open Duivenvoorde* uit 2012 vormde ook in het verslagjaar de basis voor de verdere professionalisering van het museum en de organisatie in het algemeen. Het museum geniet de status van geregistreerd museum (verlengd na visitatie in 2013), maar het vergt blijvende aandacht om aan de kwaliteitsnormen te blijven voldoen. Het bestuur hield in april 2014 een brainstormsessie waarin werd stilgestaan bij de gewenste strategie voor het ensemble Duivenvoorde. Uitkomst hiervan was dat gewerkt gaat worden aan het op alle fronten versterken van de (naams)bekendheid van Duivenvoorde vanuit de filosofie dat bekendheid leidt tot draagvlak en draagvlak (economisch en maatschappelijk) noodzakelijk is voor het toekomstig behoud van Duivenvoorde.

PR

In 2014 is gewerkt aan de verdere intensivering van het gebruik van social media (Facebook en Twitter) in de communicatie over Duivenvoorde. Sinds september 2014 is hier een vaste

medewerker (werkervaringsplaats) voor aangetrokken. Vlak voor het eind van het jaar werd het aantal van 1000 vrienden op Facebook gehaald en sindsdien groeit het aantal met rasse schreden. Tevens is gestart met de voorbereidingen voor een nieuwe website. Op basis van onder meer een groot aantal interviews is een uitgebreid programma van eisen geformuleerd. De verwachting is dat de nieuwe website in het vroege najaar 2015 gelanceerd kan worden.

Historisch interieur en collectie

Het historisch interieur en de collectie vragen continue aandacht en alertheid. Onder het motto ‘voorkomen is beter dan genezen’ wordt actief ingezet op preventieve conservering. Onder leiding van een (freelance) medewerker collectiebeheer en behoud wordt een groep vrijwilligers actief ingezet voor *good housekeeping*. Dit heeft geleid tot meer diepgaande aandacht en zorg voor interieur en collectie. In 2014 stond het Restauratiefonds Duivenvoorde in het teken van de restauratie van de vergulding van de Marot Zaal. Na uitgebreid onderzoek is gestart met de uitvoering van een pilot met de eerste penanttafel en -spiegel. Een begeleidingscommissie van deskundigen met vertegenwoordigers van RCE, Restauratieopleiding UvA, SRAL, Rijksmuseum en provincie/gemeente begeleidt het project.

Locatieverhuur

Per 1 januari 2014 kwam een einde aan de regeling voor exclusieve catering door Maison van den Boer/OSeven op Duivenvoorde, waardoor Duivenvoorde de vaste lump sum aan inkomsten kwijtraakte. Met ingang van het verslagjaar is een nieuw en meer gedifferentieerd beleid voor commerciële verhuur in werking getreden en wordt gewerkt met drie vaste cateraars: Maison van de Boer, Museum Catering en House of Lords. De resultaten voor verhuur waren in 2014, net als het jaar daarvoor, laag met 7 betaalde partijen (2010-2013: respectievelijk 18, 18, 13 en 7). Om de salesinspanningen van Duivenvoorde in samenwerking met de cateraars te intensiveren is sinds eind 2014 een tijdelijke salesmedewerker ingehuurd voor 1 dag per week. Het aantal concerten bedroeg 12.

Huwelijken

In 2014 nam het aantal huwelijksvoltrekkingen op Duivenvoorde na een historisch dieptepunt in 2013 weer toe tot 33, hetgeen duidt op een herstel van de (landelijke) huwelijksmarkt; een trend die zich ook in 2015 doorzet. Ter vergelijking: in de periode 2010-2013 bedroeg het aantal huwelijksvoltrekkingen respectievelijk 56, 42, 33 en 18. Het aantal bruidsreportages

vertoonde in het verslagjaar eveneens een stijging: 114 (2013: 95).